

Obsah:

1. *Oko*
2. *Sezení*
3. *Obraz*
4. *Kolo*
5. *Jak jsem si hrála*
6. *Škola*
7. *Taška*
8. *Občanka*
9. *Cesta*

Oko

Oko

Český jazyk je jazyk pro cizince těžký, pro Čechy barvitý, tvárný, zpěvný, zkrátka náš. Pokusím se rozvést téma zadaného slova OKO:

oko – zrakový orgán

kuří oko – bolestivý otlak kůže

vraní oko – jedovatá rostlina

mořské oko – vodní hladina

oko tornáda – nejnebezpečnější místo větrného víru

oko – v pletenině

okáč – motýl

okař – pytlák kladoucí drátěné nástrahy

očko – detektiv

očko – rybí výrobek

očko – na punčoše

oční – lékař, kapky, operace atd.

Rčení:

- vyříkat si problém z očí do očí*
- hlídat jako oko v hlavě*

Jistě by se našlo i více variant.

Slovo o třech písmenech a tolik významů. Mnohdy je neumíme správně používat ani my. Pak se nedivme cizincům.

Sezení

Úvaha nad slovem sezení v praktickém provedení

Na své první posazení, jistě k velké radosti rodičů, se nepamatuji. Vždyť mi mohlo být asi sedm měsíců. Pro mě to bylo asi velké překvapení, že svět je také horizontální. O dalším vysazování je mi stydno mluvit. Vždyť co je estetické na trůnění na nočníčku. I když bývá kolem mnoho řeči a obdivování.

V batolecím věku bývá také mnoho sezení nebo spíše kecnutí na zadek. Také žádná sláva.

To zasednutí do školní lavice 1. třídy? To už je událost. Co nadšení nad školní brašnou a tehdy ještě břídlíkovou tabulkou.

Jak školní léta ubíhala, nadšení opadalo a my patnáctileté holky (chodila jsem do dívčí školy) se nemohly dočkat, až usedneme na kolotoč dospělých. To už pak nebylo žádné posedávání, ani chůze vycházkovým krokem, ale trap, trysk, honička. Manželství, děti, zaměstnání, samozřejmě také zastávky na schůzích, zasedání, akty, kde sedíc povinně, jsme stejně přemýšlely, co zmeškáváme.

Dnes, když sedím a mám spoustu času jen pro sebe, dívím se, co všechno jsme stíhaly.

Nechci však jen posedávat, vzpomínat a litovat. Je, doufám, ještě kus cesty přede mnou.

Vaše usedlá M.Š.

Obraz

Malíř

Starý muž seděl u otevřeného okna. Výhled představoval velkou obrazovku. Vzpomínal na uplynulá léta, na časy dobré i zlé. Usnul. Ve snu se zobrazoval celý život. Viděl se, jak jako malý chlapec kreslil do písku různé obrazce. Již tenkrát se obrazil jeho velký talent. Jeho další život byl jako kaleidoskop. Studium, ateliér, modely. Jeho tvorba byla různá, podle nálady. Zátíší, krajiny, portréty, akty. Někdy hlad, jindy nadbytek. Ale život studentský, život veselý, mnohdy i pod obraz.

Jeho nadání a píle ho přivedly až do světových galerií a obrazáren. Vždyť jeho obrazy byly plné jasu, světla a zářivých barev. Byl to vrchol jeho slávy.

Pak nastal zvrát. Obrazy potměly, zšedly, vytratila se jiskra. Zobrazovala se beznaděj a nakonec malovat abstrakce.

Někdo zaklepal. Muž se probudil a vzal do ruky hůl, bílou hůl.

Malíř byl totiž slepý.

Kolo

Kolo

Mé první setkání s kolem bylo asi při hře „kolo, kolo mlýnský“. V té době je život dítěte obklopen kolem dokola láskou, péčí a měkkou náručí rodičů. Rozbitá kolena, nos a líbání se s chodníkem mě čekalo až vlastněním koloběžky a tříkolky. Později, když jsem se naučila jezdit na opravdovém kole, ale cizím, zkusela jsem ovládnout tatínkovo pánské kolo – pod rámem – pádů bylo ještě víc.

Své první kolo jsem dostala, když jsem začala jezdit do měšťanky. Byla to nutnost, protože škola byla v pěti kilometrech vzdálených Benátkách nad Jizerou.

Po škole jsem kolo pověsila na hřebík a začala jezdit autobusem. Vlastně na čtyřech kolech. Byl to věk, kdy se zdálo, že je důležitější, aby nás na čajích brali kluci do kola.

Kolo to je vlastně i kruh, ale dříve ještě kroužek – svatební. Teprve potom začal kolotoč. Zaměstnání, domácnost, děti, staří rodiče. Stále v jednom kole.

Kruh je i jistota. Kruh rodiny. Okruh přátel.

Dnes je kolo mým kamarádem a pomocníkem. Je na něj spolehnoutí. Musí být, protože mě zradila kolena.

Kolo díky!

Jak jsem si hrála

První pracovní povinností dítěte je hra. Rodiče tuto činnost vítají, protože se mylně domnívají, že kdo si hraje, nezlobí.

Moje vzpomínky na první hračky jsou mlhavé. Vidím medvěda, gumovou píšťkací karkulku, proutěný kočárek a panenku Šilháčka. Na koloběžku a houpacího koně se pamatuji dobře, protože to jsem už měla bratra.

V mých sedmi letech jsme se přestěhovali do vesnice Kochánky, do vodárenské čerpací stanice. Protože byla na samotě, museli jsme se zabavit sami. V té době mi byl bratr Jára dost na obtíž. Musela jsem ho všude brát s sebou. Na vodárně bydlela ještě jedna rodina, která měla dva kluky starší než já. Za nimi chodili kamarádi. Protože mě vzali na milost, moje hry byly spíše klučičí. V té, tenkrát válečné době, se k nám dostaly knihy Jar. Foglara „Hoši od Bobří řeky“ a „Rychlé šípky“. Ty nás okouzly a my je začali napodobovat. Psali jsme deníky, plnili bobříky, chodili na výpravy a chovali se „ušlechtile“, zkrátka Mirkové Dušínové.

Měli jsme však i hodně pracovních povinností. Nejlepší bylo chodit pást husy.

Kamarádek jsem moc neměla. To ta odlehlost od vsi. Měla jsem hezké dětství. Bohužel velmi krátké. V roce 1949 přišla nečekaná rána. Umřela nám maminka. To byl konec a já musela rychle vstoupit do dospělosti.

Bylo mi 13 roků a bratrovi 6.

Škola

Škola

Je jen krátké období v lidském životě, kdy je člověk naprosto bezstarostný. Je to prvních šest let. Nástupem do školy nastává již celoživotní povinnost.

Do 1. třídy jsem nastoupila ve Staré Boleslavi. Nepamatuji se, ani kdo nás učil, ani třídu. Nemohla jsem to moc zažít, protože do 2. třídy jsem už chodila v Kochánkách, kam jsme se přestěhovali. Moc se mi tam nelíbilo. Děti, které se mezi sebou znaly, mě dlouho nepřijímaly. Bála jsem se jich a čekala, až je pan řídící vpustí do budovy. Teprve potom jsem přišla. Časem se vše srovnalo. Škola byla dvoutrídni a vyučování proto složitější. Hodně jsme museli pracovat samostatně. Dost jsme se naučily také prakticky. Kluci se s panem řídícím starali o včelín a ovocný sad, holky o zeleninovou a květinovou zahrádku. Protože byla válka, byl povinný sběr léčivých rostlin.

V roce 1944 – 45 obsadili školu němečtí vojáci a my si chodili pouze pro úkoly, do vymrzlé hospody.

V roce 1945, to už bylo po válce, jsem přešla do dívčí měšťanské školy v Benátkách nad Jizerou. Škola byla v zámku. Vyučování bylo odlišné, protože na každý předmět byl jiný učitel. Přijetí, nás venkovských, od spolužaček bylo úplně jiné, přátelské a vstřícné.

Však se také scházíme každý rok do dnes. Můj oblíbený předmět byla čeština, dějepis a nevím proč, chemie. Vyučovaly se také praktické předměty, jako ruční práce, vaření a péče o dítě. Ke konci každého školního roku byl školní výlet. Poslední a také nejlepší byl týden ve Vysokých Tatrách. To nám již bylo 15 let a v slzách a slíbech jsme se rozprchly do života. Jak jsme se těšily, tak i často vzpomínaly.

Po prázdninách jsem nastoupila do Zdravotní školy v Mladé Boleslavi. Po necelém roce jsem však byla nucena vystoupit (což je pro mě ještě nyní smutná záležitost) a začala pracovat u České pojišťovny jako zubní instrumentárka.

Další dvě kvalifikace jsem si udělala již při zaměstnání. Toto bylo moje poslední setkání s výukou a zkouškami.

Taška

Balada smetištní

Setmělo se a městská skládka začala ožívat. Vedle hromady střešních tašek se křčila hromádka tašek užitkových. Vzpomínaly na svá mladá léta, kdy byly lesklé, barevné a voněly novotou a kůží. Rády vyprávěly a rády se i poslouchaly. Začala taška poštovní. Co rozdala radostí, ale i starostí a smutku. Taška lékařská byla někdy dost ospalá, protože často provázela svého pána i v noci za pacienty. Taška úřednická, spíše akťovka nebo diplomatka, byla dost povýšená. Cestovní taška se svým ctitelem kufrem vyprávěly o mořích, lodích a hotelech. Školní brašnička vzpomínala na dobu, kdy se ještě psalo na břídlicové tabulky. Taška číšnická „dolarka“ byla samé „prosím a račte“. Vojenská patrontaška a taška lovecká nemluvily vůbec. Chovaly se s prominutím jako chlapi: „Ještě já, ještě já“ ozvalo se někde u země. Stříbrný hlásek přerušil silný kašel. Byla to cigartaška. V ústraní se stydlivě křčila divadelní taštička. Litovala, že nebyla pracovitá. Vždyť se pohybovala jen v divadlech a nóbl společnosti. Za to uměla krásně zpívat. Poslední se přikolébala taška nákupní. Ta měla hlavně starost, aby její rodina nehladověla.

„Už vás mám dost!“ Ozval se zlostný hlas odněkud shůry. „Stačí, že vás ve dne vidím. Nemusím vás i slyšet, jak jste ošklivé, oprýskané, špinavé a hlavně staré a jak páchnete. To já jsem krásná, barevná, lesklá, voňavá a hlavně mladá“. Tašky se polekaly a semkly se více k sobě. Kufr něžně přivinul cestovku svým pootevřeným víkem. Kdo to je? Asi nějaká vládkyně, asi nějaké božstvo, když mluví z nebe. Ráno se opatrně rozhlížely.

V drátech elektrického vedení se ve větru smutně plácala taška, celá odřená, špinavá a potrhaná.

Byla to igelitka.

Občanka

Občanka

Kde jenom je? Kam jsem ji dala? Říkala si již několikátý den občanka M.Š. (80). Prohledala jsem snad již všechno. Zásuvky? Nic. Ale na druhou stranu našla jsem v nich věci, na které jsem už zapomněla. V knihovně prolistovala knihy. Nic. Ve skříni - nic. Vyhnala jsem však naštvaného mola. Lednici? Ale taky. Vždyť jsem v ní nedávno našla peněženku, kterou jsem už oželela. Kapsy! Hurá na ně! 20 Kč, rozsypané tik-taky, žeton, 5 Kč, zmuchlaná účtenka, 11 Kč v drobných. Občanka nikde, mám 36 Kč. Na truc je půjdu probendit do cukrárny k „Terezce“. Již jsem ztratila naději, musím to nahlásit. Ale komu? Na policii nebo městskému úřadu? Začnu policií. To to jsem si dala. Mladík, asi ve věku mého vnuka, mi udělal přednášku, jak mám být opatrná, svědomitá, pečlivá – neřekl mi nic nového, ale nasměroval mě dál.

Na úřadě byli vlídnější, ale ta hrůza – fotografie. K fotografovi chodím tak ráda, asi jako k zubaři nebo na gynekologii. To, co se na mě dívá ze snímku, nelze ani popsat. V době, kdy se ještě jezdilo přes hranice, se celník s mým pasem přišel dvakrát podívat do auta, jestli jsem to skutečně já. Na úřadě jsem dostala náhradní doklad.

Za měsíc jsem obdržela občanku novou. Na celou peripetii už zapomínám. Večer sedám do křesla k televizi. Do ruky беру pletení. Samozřejmě, že jsem usnula a jehlice mi vypadla. Spadla podle čalounění. Zalovím, jehlice a stará občanka.

Nerudovsky se ptám: „Kam s ní?“ Mám jít na policii? Nebo na úřad? Znovu poslouchat ponaučení na policii nebo vidět pohledy, které mluví o senilitě, na úřadě.

Už vím. Mám přece uklizené zásuvky. Šup tam s ní. Může se někdy hodit.

Co kdyby....

Cesta

Cesta a cestování

Mám hodně vzpomínek na různé druhy cest.

Vyhlazená uzoučká cestička, tak pro kolo, po které jsme chodily do vesnické školy, byla vježděná do hladka. Na ní jsme se zouvaly. Teploučká pro naše bosá chodidla. Hluboká, jemná, úvozová lesní cesta do „zabitejch“, kam se chodilo na podléšky.

Zakázaná cesta kolem Jizery při povodni.

Přesmutná cesta od autobusu z Mladé Boleslavi, kdy bylo z dálky slyšet zvonění umíráčku za naši maminku.

V dospělých letech na nějaké cestování nebyl čas, ani možnost. Vlastně nebyla to ani zvyklost, na venkově už vůbec ne. Cestovat se dalo jen o dovolené. Většinou vlakem, protože automobilů bylo hodně málo.

Když jsem se seznámila s Milošem, budoucím manželem, měli jsme svou cestičku podle železniční trati. Krásné vzpomínky.

Potom následovala cesta svatební, z porodnice, do školy, na rodičovská sdružení, do tanečních a najednou jsme byli sami.

Další cesty, to už autem, byly jednotné. Stará Boleslav – staveniště. Stavěli jsme chatu u Jablonce nad Nisou. Před dokončením manžel zemřel.

Měla jsem však štěstí na lidi a seznámila se s Evou B., velkou sokolkou, která ve svých 91 letech zprostředkovává přes cestovní kancelář zahraniční zájezdy. Díky ní jsem procestovala několik zemí. Potřebovala bych být alespoň o patnáct let mladší.

Chtěla bych za sebou vyšlapat cestičku, aby každý, kdo potřebuje nebo mě má rád, našel ke mně cestu.